

Застосування культурологічного контексту у процесі вивчення оглядових тем із зарубіжної літератури

План

- 1. Поняття про оглядові теми.**
- 2. Місце оглядових тем у шкільному курсі «Зарубіжна література».**
- 3. Методика вивчення оглядових тем із залученням культурологічного контексту.**

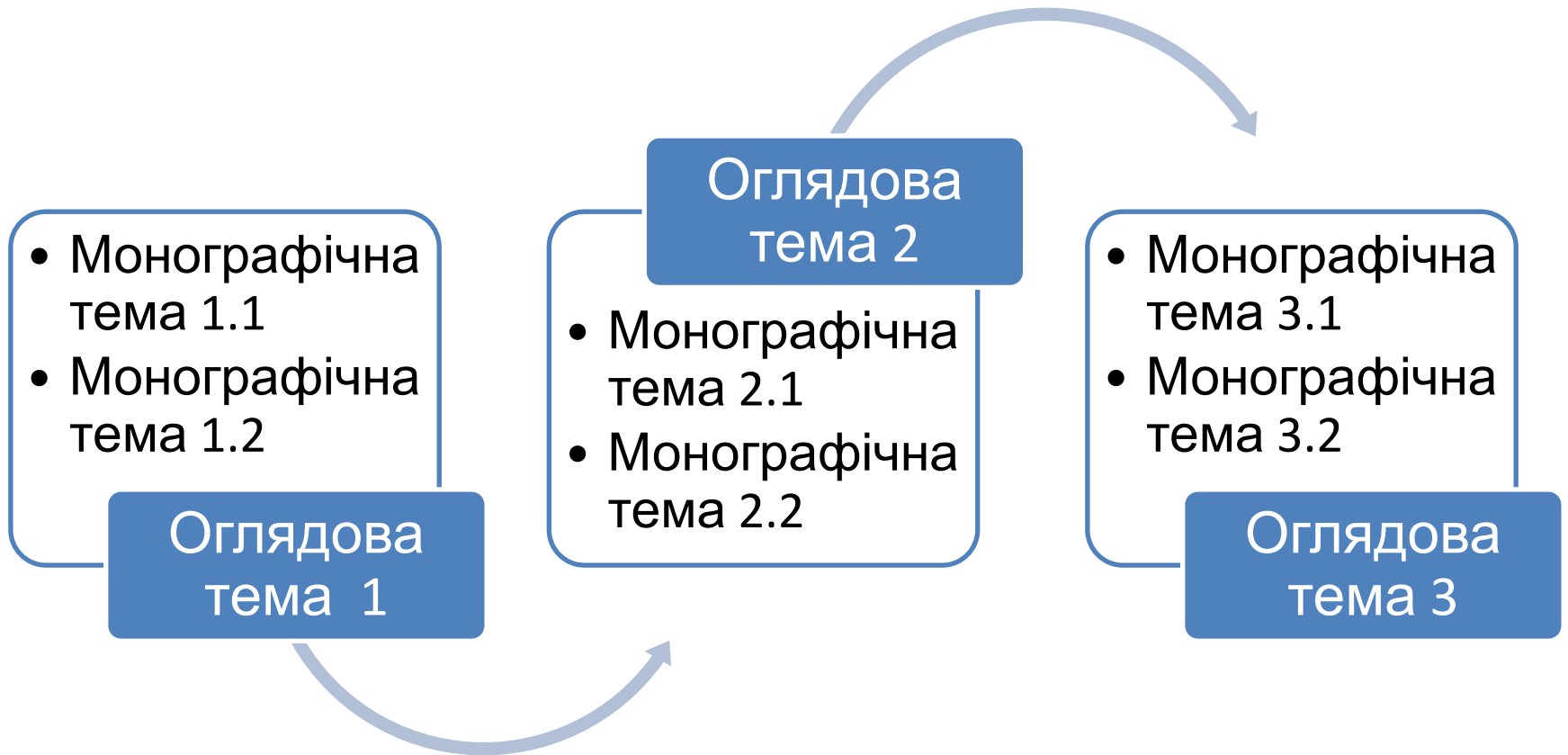
Література

1. Царёва О.И. Изучение обзорных тем в школьном курсе литературы / О.И.Царёва // Лекции, вопросы и задания для самостоятельной работы студентов по методике преподавания русской и белорусской литературы. – С. 19-48. – Режим доступа : <http://www.bsu.by/Cache/pdf/203593.pdf>
2. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Л. Токмань. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – С. 195-198.
3. Наукові основи методики літератури : навчально-методичний посібник / за ред. докт. пед. н., проф. Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – С. 113-115.

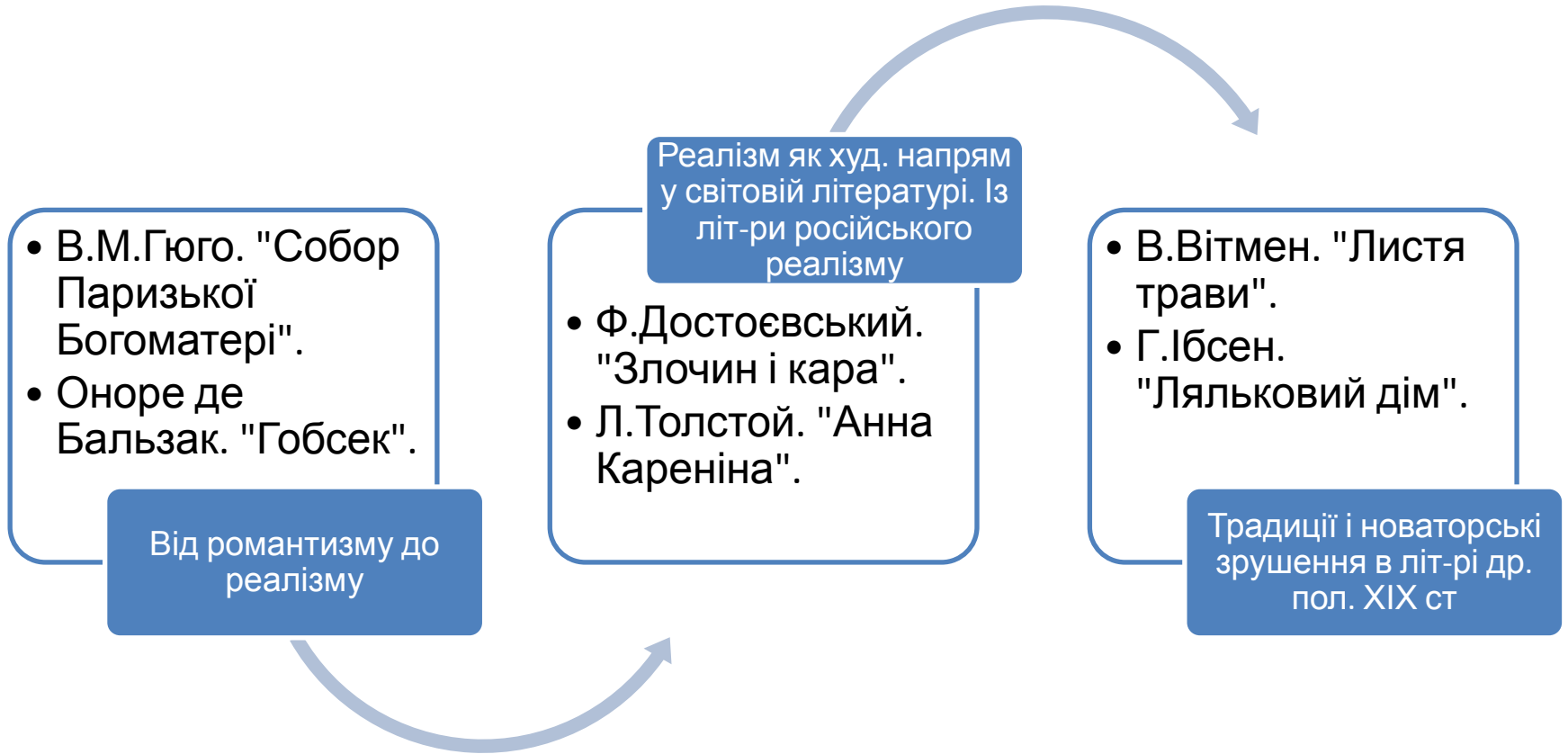
1. Поняття про оглядові теми.

- ***Оглядові теми*** – це теми узагальнюючого характеру, на яких розглядаються загальні особливості історико-культурних епох, типів художньої свідомості, розвиток і взаємозв'язок літературних напрямів, течій.
- ***Мета вивчення оглядових тем*** – охарактеризувати той чи інший період літературного процесу в історичному та культурологічному контекстах, встановити закономірності розвитку історико-культурної епохи, підготувати учнів до вивчення монографічних тем.

Рис. 1. Зв'язок оглядових і монографічних тем

Рис.2. Зв'язок оглядових і монографічних тем на прикладі програми для 10 класу

Ознаки оглядових тем:

- концентрація значного за обсягом історичного, історико-культурного, історико-літературного та мистецтвознавчого матеріалу;
- відсутність детального текстуального аналізу окремих творів;
- опора на раніше вивчений або засвоєний самостійно матеріал з історії, художньої культури.

Шляхи підвищення ефективності уроків-оглядів:

1. Визначення центральної проблеми, провідної ідеї огляду літературного періоду.
2. Залучення широкого культурологічного контексту.
3. Чітке визначення принципів організації оглядового матеріалу:
  - співвідношення головних положень та матеріалу, що розвиває, аргументує та ілюструє головні положення;
  - конкретизація основних положень конкретним матеріалом;
  - застосування видів робіт, що активізують навчальну діяльність учнів.
4. Встановлення зв'язків між оглядами та монографічними темами:
  - створення в оглядах фонового уявлення про епоху;
  - створення ситуації «вживання в епоху», особистісного осягнення культури епохи, світосприйняття людини іншої епохи;
  - встановлення проспективних і ретроспективних взаємодій між матеріалами оглядів;
  - визначення «наскрізних» змістових ліній в оглядах;
  - реалізація діалогу культур.
5. Взаємодія класної та позакласної роботи з предмета.

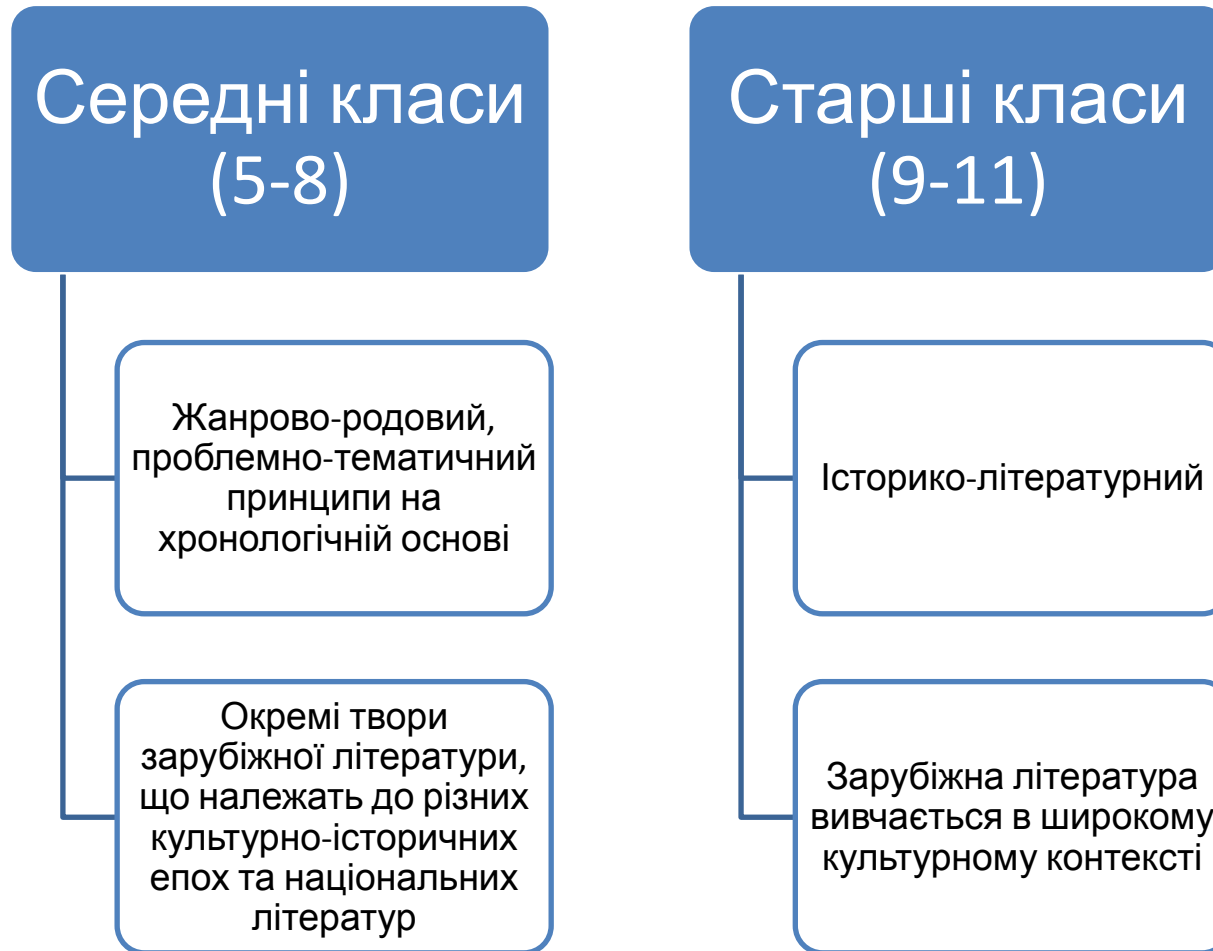
Типи уроків-оглядів:

1. Урок-пролог до цілісного вивчення багаторівневого літературного явища.
2. Концептуальні огляди етапів розвитку літератури:
  - огляд з акцентом на теоретико-літературному понятті;
  - проблемно-тематичний огляд.
3. Підсумковий огляд, що дає узагальнену панорамну картину історико-культурного явища.

2. Місце оглядових тем у шкільному курсі «ЗЛ».

Структура шкільного курсу із зарубіжної літератури

Реалізм як худ. напрям
у світовій літературі. Із
літ-ри російського
реалізму

- В.М.Гюго. "Собор Паризької Богоматері".
- Оноре де Бальзак. "Гобсек".

Від романтизму до
реалізму

- Ф.Достоевський. "Злочин і кара".
- Л.Толстой. "Анна Кареніна".

- В.Вітмен. "Листя трави".
- Г.Ібсен. "Ляльковий дім".

Традиції і новаторські
зрушення в літ-рі др.
пол. XIX ст

3. Методика вивчення оглядових тем із залученням КК.

Орієнтовна послідовність оглядового вивчення історико-культурного періоду.

1. Визначення хронологічних рубежів епохи та обґрунтування періодизації.
2. Історичні передумови, що визначили характер та особливості періоду.
3. Головні суспільно-політичні події періоду. Політичні, філософські, естетичні течії.
4. Загальна характеристика літератури та мистецтва епохи:
  - а) провідні художні системи даного етапу історії літератури, літературні течії, об'єднання, школи, групи, журнали;
  - б) основні теми і проблеми, що висувалися письменниками цього періоду;
  - в) найвідоміші прозаїки, поети, драматурги, критики, їхні основні твори;
  - г) літературний стиль епохи, зміни в галузі літературних жанрів, нові явища в галузі літературної мови.
5. Детальний виклад матеріалу про окремих письменників та твори, що характерні для цього періоду.
6. Значення періоду для сучасності, внесок епохи в історію національної та світової літератури.
7. Особливості рецепції в українській культурі.

Методична реалізація.

- **«Занурення» в епоху.**
- **Шкільна лекція.**
- **Робота творчих груп учнів .**
- **Укладання синхроністичних, періодичних таблиць , ментальних карт.**
- **Укладання «словника епохи».**
- **Розв'язання літературних задач.**

сервіси WEB 2.0

МЕНТАЛЬНІ КАРТИ www.SpiderScribe.com

Створення таблиць, діаграм, схем.
(За романом М.Булгакова "Майстер і Маргарита")

Upgrade your SpiderScribe.net account to a Pro plan and get more out of it! Show details hide message

"Квартирный вопрос"

"Рыбно-дачная секция"

"Однодневная творческая путевка. Обращаться к М. В. Подложной".

"Перелыгино".

"Запись в очередь на бумагу у Поклевкиной"

КАССА

"Личные расчеты скетчистов"

"Полнообъемные творческие отпуска от двух недель (рассказ-новелла) до одного года (роман, трилогия). Ялта, Суук-Су, Боровое, Цихидзири, Махинджаури, Ленинград (Зимний дворец)".

"Правление МАССОЛИТа",

Дом Грибоедова

лучший в городе ресторан

удостоверение

Дом Грибоедова

КАССА 1

КАССА

КАССА

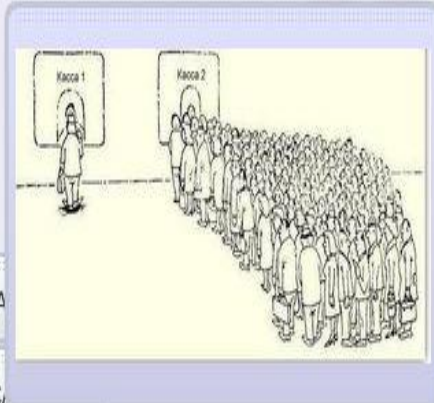
КАССА 4

КАССА 5

"Редакционная коллегия",

"Председатель МАССОЛИТа",

"Бильярдная"

сервіси WEB 2.0

Лінія часу (Timeline)

<http://timeline.cer.jhu.edu/>

Timeline Creator

<http://www.dipity.com/>

<http://timerime.com/>

The screenshot displays a Dipity timeline interface with a central horizontal axis representing time from 1750 to 2000. Various literary works and events are plotted as cards along this axis. The interface includes navigation tabs (Timeline, Flipbook, List, Map), an 'Embed' button, and a search bar. A vertical zoom slider is visible on the left side.

Item	Year / Date Range
A little pretty pocket-book	1750
Robinson Crusoe	1719
Travels of Gulliver	1726
Infantile	1750
Fábulas Morales	Jan 1, 1781
Recopilación de cuentos de la tradición o...	1803
Protección de los niños	Jan 1, 1802 to Jan 1, 1886
A través del espejo y lo que Alicia enco...	1871
Las aventuras de Tom Sawyer	1876
Alicia en el País de las Maravillas	1865
Literatura infantil en español	Jan 1, 1950 to Jan 1, 2008
El principito	1942
I Congreso Iberoamericano de Literatura	Feb 24, 2010 12:00 PM
Dipity Timeline Creator	Jul 10, 2008 8 PM

Сервіси “Лінія часу”